

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/44/2018
Identifikačné číslo spisu: 8015200928
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8015200928.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci sťažovateľky (predtým žalobkyne): S. O. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XX, J. N., K. V., právne zastúpená: V4 Legal, s.r.o., so sídlom Tvrdého 4, Žilina, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, za účasti: Y. D. G. - EUROPROFIT, Jarmočná 1401/1, Stará Ľubovňa, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovanej č. 700-4160-43/2013-SL zo dňa z 08.08.2013, o kasačnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 12Scud/3/2015-148 zo dňa 29. novembra 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 12Scud/3/2015-148 zo dňa 29. novembra 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 12Scud/3/2015-148 zo dňa 29. novembra 2017 odmietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovanej doručiť žalobkyňi rozhodnutie č. 700-4160-43/2013-SL zo dňa z 08.08.2013 a odložiť vykonateľnosť rozhodnutia. Žalobkyňa v žalobe tvrdila, že žalovaný nesprávne zistil skutkový stav, na nesprávne zistený skutkový stav aplikoval nesprávny hmotnoprávny predpis a predmetné rozhodnutie jej nebolo doručené podľa § 212 ods. 3 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení do vlastných rúk, pretože predmetné rozhodnutie prevzala iná osoba a nie žalobkyňa.

2. V odôvodnení rozhodnutia správny súd uviedol, že postupoval v zmysle právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadreného v rozhodnutí č. k. 9Sžsk/54/2017 zo dňa 27. 09. 2017, ktorým zrušil uznesenie krajského súdu zo dňa 18. januára 2017 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky žalobou napadnuté rozhodnutie je rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia, pre ktoré zákon doručovanie do vlastných rúk nevyžaduje.

3. Krajský súd mal za preukázané, že žalobkyňi, ako účastníkovi konania bolo doručené žalobou napadnuté rozhodnutie zákonným spôsobom a žalobkyňa nespĺnila podmienky podľa § 179 ods. 1 SSP, nebola opomenutou účastníčkou správneho konania, pretože sa s ňou konalo. Žalobkyňi bolo žalobou

napadnuté rozhodnutie riadne doručené. Krajský súd ďalej uviedol, že žalobkyňa nevyužila v konaní pred orgánom verejnej správy riadne opravné prostriedky, a z tohto dôvodu žalobu ako neprípustnú podľa § 98 písm. g) SSP za použitia § 7a SSP odmietol. Návrh na odklad vykonateľnosti rozhodnutia žalovanej zamietol ako nedôvodný.

4. Proti uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka v zákonom určenej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP.

5. Vyjadrila nesúhlas s právnym posúdením veci krajským súdom, pretože žalobkyňa v konaní pred správnym súdom preukázala oprávnenosť aplikácie § 179 a nasl. SSP. Je podľa nej nesprávne, keď správny súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že napadnuté rozhodnutie bolo žalobkyni zákonným spôsobom doručené. Súhlasí s konštatáciou, že žalovaná rozhodovala o poistnom, a preto mala rozhodnutie doručovať do vlastných rúk.

6. Správny súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, pretože otázka zákonne účinného spôsobu doručovania rozhodnutia príslušnej Sociálnej poisťovne, ktorým dochádza k určení príslušnosti k predpisom sociálneho poistenia bola kasačným súdom už vyriešená. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/274/2015 ohľadom doručovania rozhodnutia žalovanej. Podľa tohto rozhodnutia zákon o sociálnom poistení nepripúšťa, aby bolo doručenie nahradené fikciou v zmysle poštových podmienok Slovenskej pošty, podľa ktorých sa rozhodnutie považuje za doručené po dvoch dňoch od expedovania rozhodnutia.

7. Doručovanie rozhodnutí v správnom konaní má vplyv na splnenie procesných podmienok odvolacieho konania a od posúdenia tejto otázky sa odvíja právny záver správneho súdu, či opomenutý účastník mal k dispozícii procesné prostriedky na nápravu svojich dotknutých práv a v akom rozsahu. Žalobkyňa sa v danom prípade nemohla voči napadnutému rozhodnutiu účinne odvolať, pretože žalobkyni rozhodnutie nebolo oznámené a do dnešného dňa nezačala plynúť lehota na podanie riadneho opravného prostriedku. Navyše, zákon o sociálnom poistení nepozná právny inštitút preskúmania oneskorene podaného odvolania. Jediným možným zákonným riešením ako sa brániť proti nesprávnemu postupu žalovaného bolo podanie žaloby.

8. Žalovaná napadnuté rozhodnutie žalobkyni nedoručila, tá nemala možnosť podať voči nemu opravný prostriedok, a preto nemožno súhlasiť s právnym názorom kasačného súdu, ako aj správneho súdu, pretože ustanovenie § 179 SSP by nemalo žiaden zmysel, keďže opomenutý účastník by musel podať proti rozhodnutiu, ktoré mu nebolo doručené odvolanie a následne správnu žalobu.

9. Podľa judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, inštitút opomenutého účastníka poskytuje ochranu tomu, s kým správny orgán nekonal a nedoručil mu rozhodnutie tak, aby bola náprava reálne účinná. Správny súd nedal jasnú odpoveď na otázku, či rešpektoval rozloženie dôkazného bremena medzi účastníkmi správneho konania.

10. V závere svojej kasačnej sťažnosti žalobkyňa uviedla, že sa považuje za aktívne legitimovanú na podanie žaloby opomenutého účastníka a žalovaná doposiaľ účinným spôsobom žalobkyni nedoručila napadnuté rozhodnutie. Na základe uvedených dôvodov žiadala kasačný súd, aby uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 29. 11. 2017 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a odložil vykonateľnosť rozhodnutia žalovanej.

11. Žalovaná vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedla, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s uznesením Krajského súdu v Prešove.

12. Poukázala na ustanovenie § 212 s dôrazom na ods. 3 zákona o sociálnom poistení, ktoré určuje, na ktoré prípady sa vzťahuje doručovanie rozhodnutí do vlastných rúk. K rovnakému názoru ako v danej veci dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v uzneseniach č. k. 9Sžsk/54/2017 zo dňa 27. septembra 2017, č. k. 1Sžso/48/2015 zo dňa 22. augusta 2017, v ktorých sa uvádza, že zákon o

sociálnom poistení nevyžaduje pri rozhodnutiach o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia, doručovanie do vlastných rúk.

13. Hoci zákon o sociálnom poistení neukladá žalovanej povinnosť doručovať rozhodnutia o vzniku a zániku poistenia do vlastných rúk, pokúšala sa predmetné rozhodnutia doručiť adresátovi touto formou tak ako v mnohých iných prípadoch aj prostredníctvom doručenky pre medzinárodný styk. V Poľskej republike inštitút doručovania do vlastných rúk nie je zavedený, takže iný spôsob doručovania, ako zvolila sociálna poisťovňa, ani nebol možný.

14. Z dôvodu opatrnosti k ďalším námietkam žalobkyne žalovaná uviedla, že z jej strany nebola dodržaná podmienka vyčerpania riadnych opravných prostriedkov, pretože žalobkyňa v administratívnom konaní napadla odvolaním rozhodnutie prvostupňového orgánu po uplynutí zákonom stanovenej lehoty.

15. V danom prípade žalobkyňa zmeškala lehotu určenú v ustanovení § 181 ods. 1 SSP, ktorú nemožno odpustiť. Podľa jej názoru, zmeškanie lehoty na podanie odvolania proti rozhodnutiu správneho orgánu nemožno sanovať žalobou opomenutého účastníka.

16. Na základe uvedených dôvodov žalovaná navrhla, aby kasačný súd uznesenie Krajského súdu v Prešove potvrdil.

17. Podľa § 491 ods. 1 SSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti O.s.p. pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a dospel jednomyselne k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

19. Podľa § 5 ods. 2 a 3 SSP, konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania. Pri rozhodovaní správny súd dbá na ochranu zákonnosti a verejného záujmu.

20. Podľa ust. § 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. Všeobecný predpis o správnom konaní sa nevzťahuje ani na konanie vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom.

21. Podľa § 212 ods. 1 a 3 cit. zákona, rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia. Rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou "do vlastných rúk". Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia

- a) o nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) o poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, o uložení pokuty a penále,
- d) o prerušení konania,
- e) o zastavení konania.

22. Podľa § 215 ods. 1, 2 a 5 zákona č. 461/2003 Z.z., odvolanie sa podáva na organizačnej zložke Sociálnej poisťovne, ktorá napadnuté rozhodnutie vydala. Odvolanie možno podať v lehote do 30 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia; odvolanie proti rozhodnutiu vo veciach uvedených v § 178 ods. 1 písm. a) ôsmom bode a deviatom bode možno podať v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia. Včas podané odvolanie má odkladný účinok, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Podľa § 7 písm. a) SSP, správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia ako orgánu verejnej správy a opatreniach orgánu verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať

všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená.

24. Podľa § 179 ods. 1 SSP, ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa sním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len „opomenutý účastník“), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako 3 roky, a ak sú tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie.

25. Podľa § 181 o ods. 1 a 4 SSP, fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak. Zmeškanie lehoty podľa odsekov 1 až 3 nemožno odpustiť.

26. S námietkou žalobkyne ohľadom účinného doručenia rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Stará Ľubovňa č. 700-4160-43/2013-SL zo dňa 08.08.2013 sa kasačný súd vysporiadal v rozhodnutí č. k. 9Sžsk/54/2017 zo dňa z 27. 09. 2017, v zmysle ktorého v danom prípade nebolo potrebné rozhodnutie o tom, že žalobkyni nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi zamestnávateľa: Y. D. G. - EUROPROFIT, Jarmočná 1401/1, Stará Ľubovňa, doručovať do vlastných rúk. Z uvedeného vyplýva, že doručením predmetnej zásielky, ktorá nebola určená do vlastných rúk, osobe, zdržujúcej sa v spoločnom mieste pobytu adresáta dňa 26.08.2013 došlo k jej účinnému oznámeniu. Z uvedeného dôvodu sa kasačný súd námietkou žalobkyne ohľadom právneho posúdenia účinnosti doručenia predmetného rozhodnutia opätovne nezaobrá a odkazuje v plnom rozsahu na odôvodnenie uznesenia zo dňa 27. 09. 2017.

27. Z obsahu administratívneho spisu predloženého žalovanou vyplýva, že voči k rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Stará Ľubovňa č. 700-4160-43/2013-SL zo dňa 08.08.2013, doručeného dňa 26. 08. 2013 podala sťažovateľka v zákonom určenej lehote odvolanie, podané na poštovú prepravu dňa 19. 09. 2013. Odvolanie bolo doručené príslušnej pobočke, ktorá vydala napadnuté rozhodnutie dňa 23. 09. 2013. Žalovaná listom zo dňa 22. 10. 2013 sťažovateľku informovala, že z priloženého spisového materiálu vyplýva doručenie prvostupňového rozhodnutia sťažovateľke dňa 16. augusta 2013, a preto o odvolaní, ktoré bolo podané oneskorene nie je oprávnená rozhodnúť.

28. Zo skutkového stavu zisteného Najvyšším súdom Slovenskej republiky z obsahu priloženého v spisového materiálu vyplýva, že tvrdenie žalovaného o oneskorene podanom odvolaní voči prvostupňovému rozhodnutiu príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne nie je správne. Prvostupňové rozhodnutie orgánu verejnej správy, ako už bolo vyššie uvedené, bolo sťažovateľke doručené dňa 26. 08. 2013 a nie ako tvrdila žalovaná, 16. 08. 2013. Posledným dňom na podanie odvolania podľa § 215 ods. 2 zákona sa stal deň 25. 09. 2013. Odvolanie podané sťažovateľkou na poštovú prepravu dňa 19. 09. 2013, doručené príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne dňa 23. 09. 2013, bolo preto podané včas, čím zároveň nastal aj odkladný účinok napadnutého rozhodnutia. Povinnosťou žalovanej, ako orgánu príslušného podľa § 179 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení bolo konať a vydať rozhodnutie o odvolaní. Zvolený postup žalovanej, ktorý nerozhodol o včas podanom odvolaní je preto v rozpore so zákonom.

29. I keď sťažovateľka v žalobe explicitne nenapadla správny akt žalovanej, a to list zo dňa 22. 10. 2013, ktorým reagovala na podané odvolanie, obsahom námietok bola aj nezákonnosť postupu orgánu verejnej správy, t. j. subjektu, ktorý bol označený v žalobe ako žalovaná.

30. Najvyšší súd takisto zistil, že v spise predloženom žalovanou sa nenachádza doklad o doručení individuálneho správneho aktu žalovanej zo dňa 22. októbra 2013, ktorým reagovala na včas podané odvolanie žalobkyne proti prvostupňovému rozhodnutiu, žalobkyni. Z uvedeného dôvodu nie je možné ustáliť, či žaloba bola podaná v lehote podľa § 181 ods. 1 SSP, či teda bola podaná v lehote dvoch

mesiacov od obdržania predmetného podania žalovanej, ako to namietala žalovaná vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti. Krajský súd včasnosť podanej žaloby neskúmal, pričom jej prípadné oneskorené podanie nebolo dôvodom pre odmietnutie žaloby.

31. Podľa názoru kasačného súdu Krajský súd v Prešove na základe uvedených dôvodov vec nesprávne právne posúdil ak konštatoval, že žalobkyňa nevyčerpala riadne opravné prostriedky a z tohto dôvodu žalobu podľa § 98 písm. g) za použitia § 7a SSP ako neprípustnú odmietol.

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel v danej veci k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná, a preto rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v súlade s ust. § 462 ods. 1 SSP, v ktorom správny súd rozhodne aj o trovách kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.